

TARTÓSZERKEZETEK V.

Faszerkezetek kapcsolatai

- toldások (fa/acél heveder, rudak toldása)
- csomóponti kapcsolások (pl. rácsos tartó)
- keresztmetszet növelések

kapcsolat:

ragasztással

kapcsolóelemmel

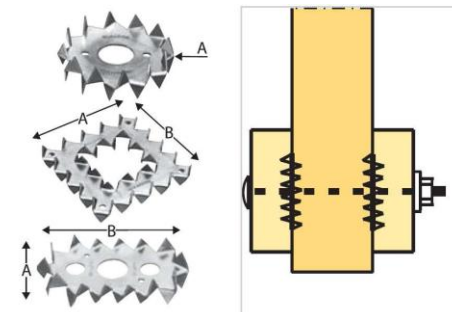
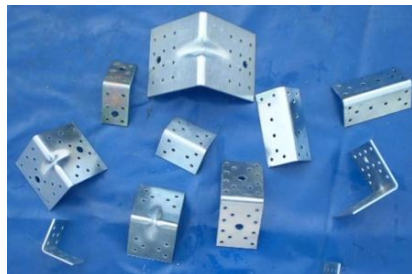
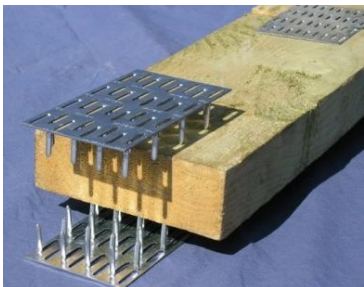
hagyományos fakötés (ácskötések)

kapcsolóelem:

csap típusú (szeg, csavar, facsavar, acélhenger, tűzőkapocs)

gyűrűk és tárcsák

szeglemez, szegezőlemez

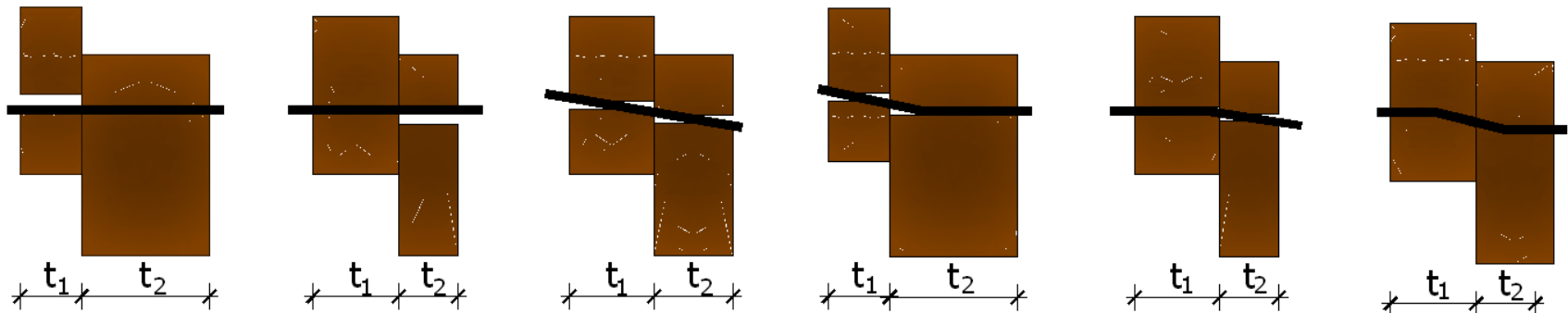

Faszerkezetek kapcsolatai

Csap típusú kapcsolóelemek teherbírása

- egyszer nyírt kapcsolóelem fa-fa kapcsolat

$$F_{V,Rk} = \min \left\{ \begin{array}{l} f_{h,1,k} \cdot t_1 \cdot d \\ f_{h,2,k} \cdot t_2 \cdot d \\ \frac{f_{h,1,k} \cdot t_1 \cdot d}{1 + \beta} \cdot \left[\sqrt{\beta + 2\beta^2 \cdot \left[1 + \frac{t_2}{t_1} + \left(\frac{t_2}{t_1} \right)^2 \right] + \beta^3 \cdot \left(\frac{t_2}{t_1} \right)^2} - \beta \cdot \left(1 + \frac{t_2}{t_1} \right) \right] + \frac{F_{ax,Rk}}{4} \\ 1,05 \cdot \frac{f_{h,1,k} \cdot t_1 \cdot d}{2 + \beta} \cdot \left[\sqrt{2\beta \cdot (1 + \beta) + \frac{4 \cdot \beta \cdot (2 + \beta) \cdot M_{y,Rk}}{f_{h,1,k} \cdot d \cdot t_1^2}} - \beta \right] + \frac{F_{ax,Rk}}{4} \\ 1,05 \cdot \frac{f_{h,1,k} \cdot t_2 \cdot d}{2 + \beta} \cdot \left[\sqrt{2\beta^2 \cdot (1 + \beta) + \frac{4 \cdot \beta \cdot (1 + 2\beta) \cdot M_{y,Rk}}{f_{h,1,k} \cdot d \cdot t_2^2}} - \beta \right] + \frac{F_{ax,Rk}}{4} \\ 1,15 \cdot \sqrt{\frac{2\beta}{1 + \beta}} \cdot \sqrt{2 \cdot M_{y,Rk} \cdot f_{h,1,k} \cdot d} + \frac{F_{ax,Rk}}{4} \end{array} \right.$$

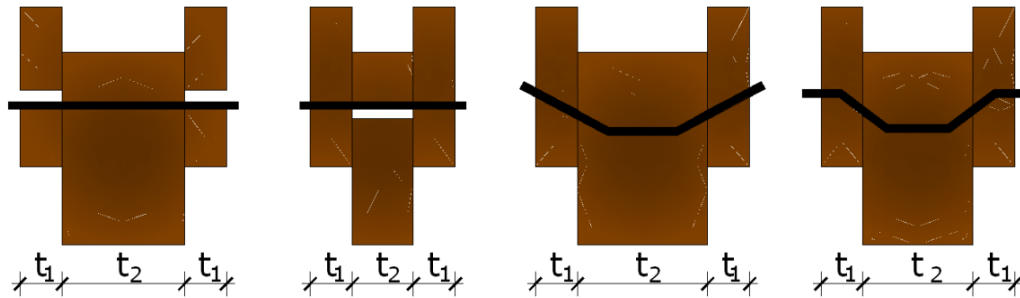
Faszerkezetek kapcsolatai

Csap típusú kapcsolóelemek teherbírása

Eurocode

- kétszer nyírt kapcsolóelem fa-fa kapcsolat

$$F_{V,Rk} = \min \left\{ \begin{array}{l} f_{h,1,k} \cdot t_1 \cdot d \\ 0,5 \cdot f_{h,2,k} \cdot t_2 \cdot d \\ 1,05 \cdot \frac{f_{h,1,k} \cdot t_1 \cdot d}{2 + \beta} \cdot \left[\sqrt{2 \cdot \beta \cdot (1 + \beta) + \frac{4 \cdot \beta \cdot (2 + \beta) \cdot M_{y,Rk}}{f_{h,1,k} \cdot d \cdot t_1^2}} - \beta \right] + \frac{F_{ax,Rk}}{4} \\ 1,15 \cdot \sqrt{\frac{2\beta}{1+\beta}} \cdot \sqrt{2 \cdot M_{y,Rk} \cdot f_{h,1,k} \cdot d} + \frac{F_{ax,Rk}}{4} \end{array} \right.$$

$F_{V,Rk}$: teherbírás egy kapcsolóelem egy nyírt síkján!

$f_{h,1,k}$: beágyazási szilárdság

t_i : faelem vastagsága vagy behatolási mélység

$M_{y,Rk}$: kapcsolóelem képlékeny határnyomatéka

$F_{ax,Rk}$: kapcsolóelem kihúzóerő teherbírása

d : kapcsolóelem átmérője

$$\beta = \frac{f_{h,2,k}}{f_{h,1,k}}$$

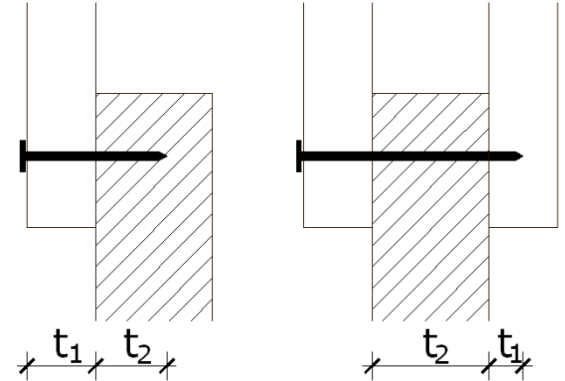
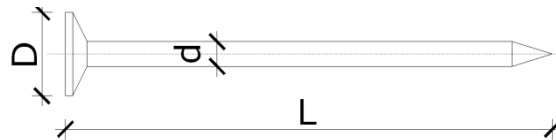
Faszerkezetek kapcsolatai

Csap típusú kapcsolóelemek teherbírása

példa: huzalszeg jellemzők meghatározása

Jel: Huzalszeg 50x130

$d=5,0\text{mm}$ $D=11\text{mm}$ $L=130\text{mm}$

beágyazási szilárdság: 8mm szegátmérőig

$$f_{h,k} = 0,082 \cdot \rho_k \cdot d^{-0,3} \quad \text{előlfúrás nélkül}$$

$$f_{h,k} = 0,082 \cdot (-0,01 \cdot d) \cdot \rho_k \quad \text{előlfúrással}$$

8mm szegátmérő felett: csavarokra vonatkozó szabályok szerint

képlékeny határnyomaték (min. 600N/mm^2 húzószilárdság esetén):

$$M_{y,Rk} = 0,3 \cdot f_u \cdot d^{2,6} \quad \text{kör km.}$$

$$M_{y,Rk} = 0,45 \cdot f_u \cdot d^{2,6} \quad \text{négyyszög km.}$$

kihúzó térféltérítés (tengelyirányban terhelt szegek):

$$\text{sima szegeknél} \quad F_{ax,Rk} = \min \begin{cases} f_{ax,k} \cdot d \cdot t_{pen} \\ f_{ax,k} \cdot d \cdot t + f_{head,k} \cdot d_h^2 \end{cases} \quad \begin{matrix} f_{ax,k} = 20 \cdot 10^{-6} \cdot \rho_k^2 & f_{head,k} = 70 \cdot 10^{-6} \cdot \rho_k^2 \\ d_h : \text{szegfej } \phi & d : \text{szeg } \phi \end{matrix}$$

t : szegfejnél lévő faelem vastagsága

t_{pen} : szegcsúcs felőli behatolási mélység

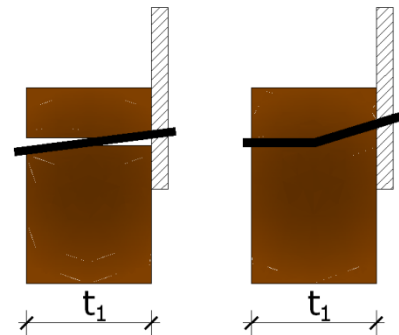
Faszerkezetek kapcsolatai

Csap típusú kapcsolóelemek teherbírása

- egyszer nyírt kapcsolóelem acél-fa kapcsolat

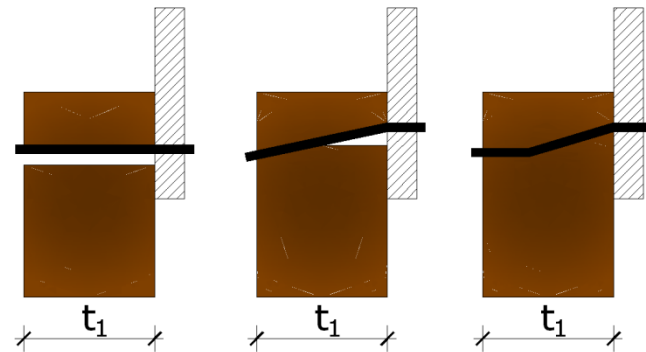
vékony acéllemez esetén:

$$F_{V,Rk} = \min \left\{ \begin{array}{l} 0,4 \cdot f_{h,k} \cdot t_1 \cdot d \\ 1,15 \cdot \sqrt{2 \cdot M_{y,Rk} \cdot f_{h,k} \cdot d} + \frac{F_{ax,Rk}}{4} \end{array} \right.$$

vastag acéllemez esetén:

$$F_{V,Rk} = \min \left\{ \begin{array}{l} f_{h,k} \cdot t_1 \cdot d \\ f_{h,k} \cdot t_1 \cdot d \cdot \left[\sqrt{2 + \frac{4 \cdot M_{y,Rk}}{f_{h,k} \cdot d \cdot t_1^2}} - 1 \right] + \frac{F_{ax,Rk}}{4} \\ 2,3 \cdot \sqrt{M_{y,Rk} \cdot f_{h,k} \cdot d} + \frac{F_{ax,Rk}}{4} \end{array} \right.$$

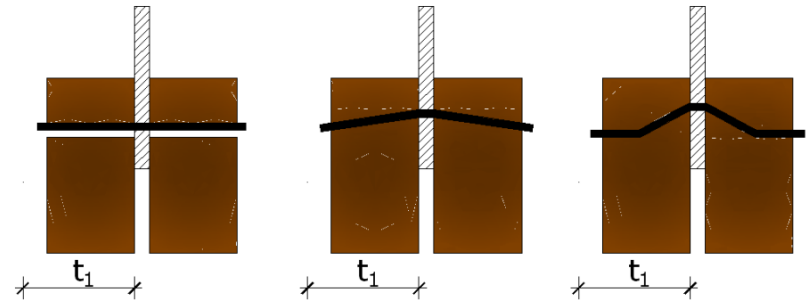

Faszerkezetek kapcsolatai

Csap típusú kapcsolóelemek teherbírása

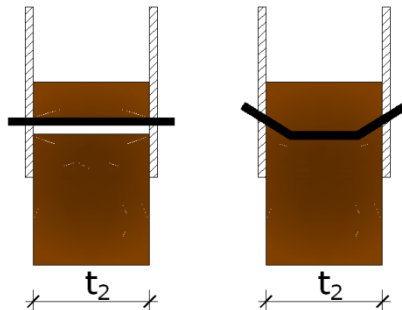
- kétszer nyírt kapcsolóelem acél-fa kapcsolat faelemekkel közrefogott acéllemez:

$$F_{V,Rk} = \min \left\{ \begin{array}{l} f_{h,1,k} \cdot t_1 \cdot d \\ f_{h,1,k} \cdot t_1 \cdot d \cdot \left[\sqrt{2 + \frac{4 \cdot M_{y,Rk}}{f_{h,1,k} \cdot d \cdot t_1^2}} - 1 \right] + \frac{F_{ax,Rk}}{4} \\ 2,3 \cdot \sqrt{M_{y,Rk} \cdot f_{h,1,k} \cdot d} + \frac{F_{ax,Rk}}{4} \end{array} \right.$$

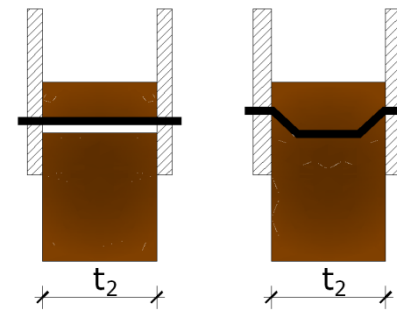
- faelem mindkét oldalán acéllemezszel:
vékony acéllemez esetén:

$$F_{V,Rk} = \min \left\{ \begin{array}{l} 0,5 \cdot f_{h,2,k} \cdot t_2 \cdot d \\ 1,15 \cdot \sqrt{2 \cdot M_{y,Rk} \cdot f_{h,2,k} \cdot d} + \frac{F_{ax,Rk}}{4} \end{array} \right.$$

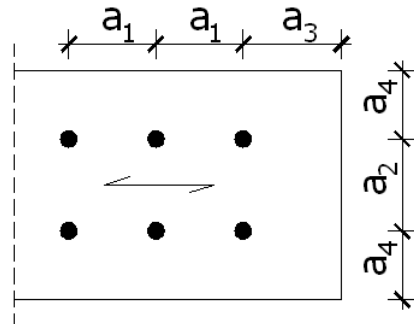
- vastag acéllemez esetén:

$$F_{V,Rk} = \min \left\{ \begin{array}{l} 0,5 \cdot f_{h,2,k} \cdot t_2 \cdot d \\ 2,3 \cdot \sqrt{M_{y,Rk} \cdot f_{h,2,k} \cdot d} + \frac{F_{ax,Rk}}{4} \end{array} \right.$$

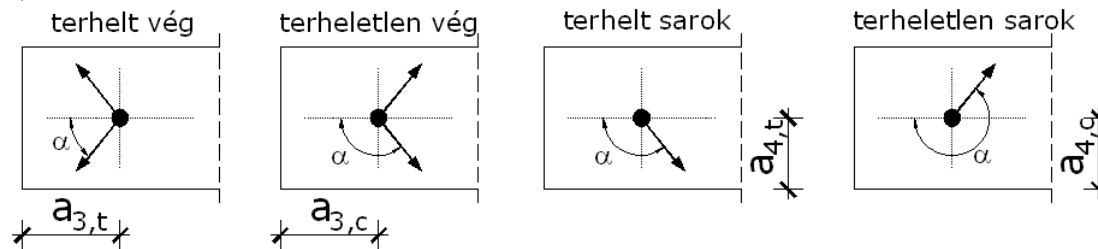
Faszerkezetek kapcsolatai

Szerkesztési szabályok

pl. csavar rostirányú erő $\alpha=0$

$$\begin{array}{lll} a_1=5d & a_{4,t}=3d & a_{4,c}=3d \\ a_2=4d & a_{3,t}=7d & a_{3,c}=4d \end{array}$$

Rostirányban egymás után elhelyezett n db kapcsolóelem:

kapcsolat teherbírása rostirányú erő esetén: $n_{ef} \cdot F_{V,Rd}$

kapcsolat teherbírása rostra merőleges erő esetén: $n \cdot F_{V,Rd}$

$0 < \alpha < 90$ között interpoláció lehet n_{ef} -n között

Faszerkezetek kapcsolatai

ÁCSKÖTÉSEK

a faszerkezeti elemek csatlakozására és az elemek közötti erők felvételére szolgáló kötések

Méretezést nem igénylő (hagyományos) fakötések

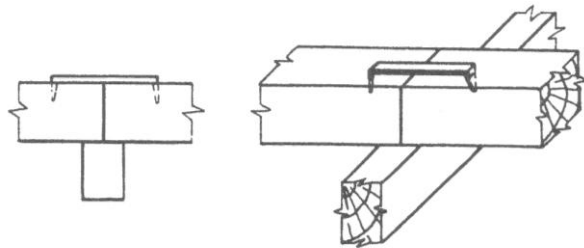
- ütközés
 - lapolás: egyszerű rálapolás
fogas rálapolás
 - rovás
 - beeresztés
 - csapozás
 - horgolás
 - szélesítés
- rögzítő elemek (csavar, kapocs stb.) teherbírását nem szabad figyelembe venni

Méretezett fakötések

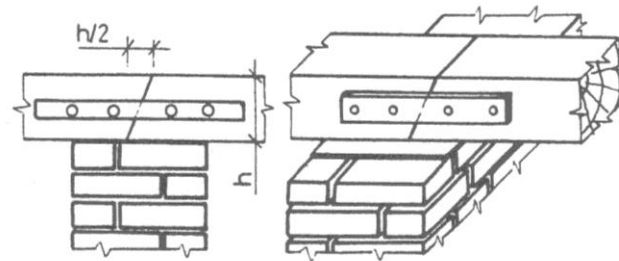
- betétes kapcsolatok
 - csavarozott kapcsolatok
 - szegezett kapcsolatok
 - facsavaros kapcsolatok
 - ragasztott kapcsolatok
 - szeglemezes kapcsolatok
- betétes, csavarozott, szegezett, hengeres kapcsolatok együttes alkalmazása nem célszerű
- ragasztással együtt alkalmazott más kapcsolóelemet nem szabad számításba venni

Faszerkezetek kapcsolatai

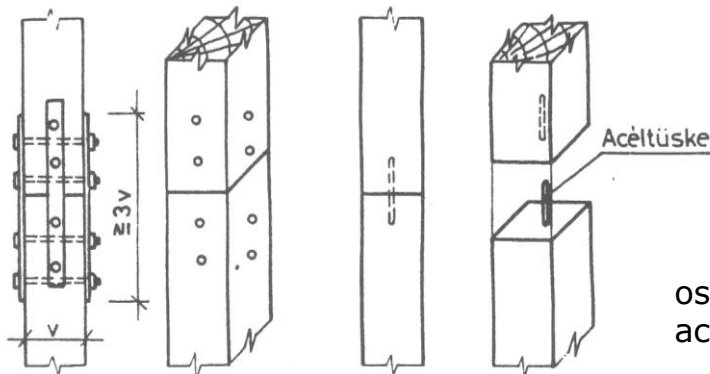
- **ÜTKÖZÉS:** vízszintes, ferde vagy függőleges helyzetű gerendák meghosszabbítására szolgáló kapcsolat
 - vízszintes és ferde helyzetű gerendák ütközése alátámasztás felett
 - ácskapoccsal vagy acélhevederrel (húzóerő felvételére csak heveder alkalmas)

egyenes ütközés ácskapoccsal

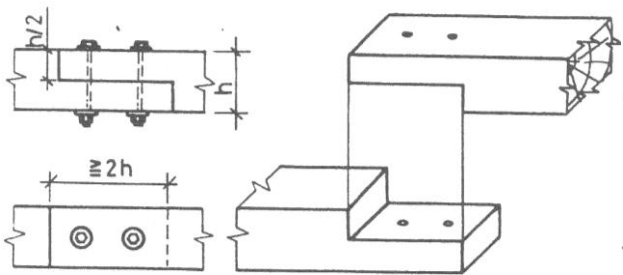
ferde ütközés acélhevederrel

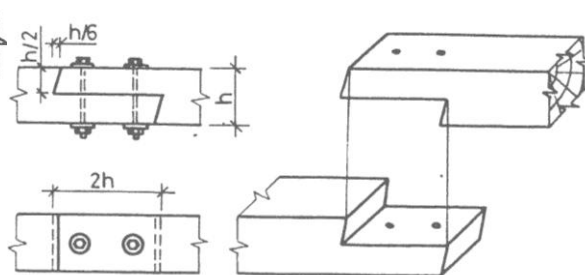
oszlopok egyenes ütközése
acélhevederrel és acéltüskével

Faszerkezetek kapcsolatai

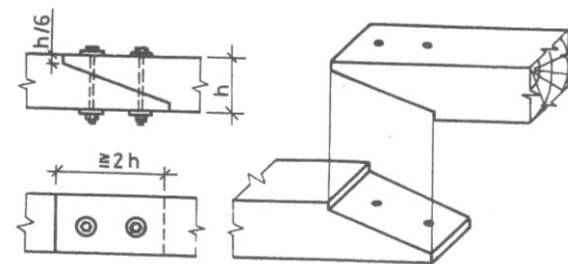
- LAPOLÁS:** olyan kötés, amelynél a csatlakozó gerendákban működő nyomóerőt az ütközőrészek, a húzóerőt a kötőelemek veszik fel

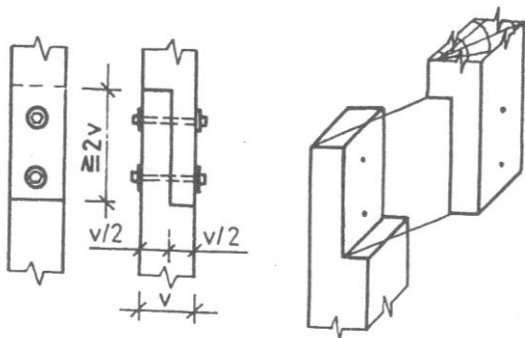
egyes rálapolás egyenes ütközéssel

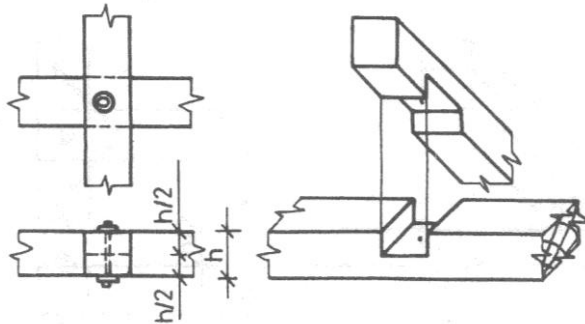
egyes rálapolás ferde ütközéssel

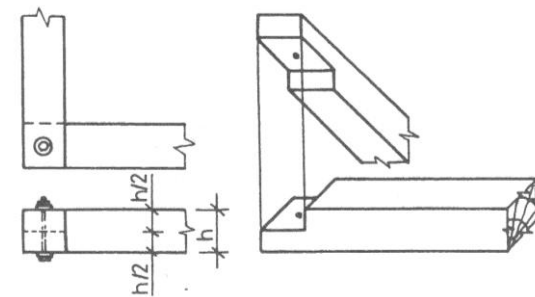
ferde rálapolás egyenes ütközéssel

oszlopok toldása egyenes rálapolással, egyenes ütközéssel

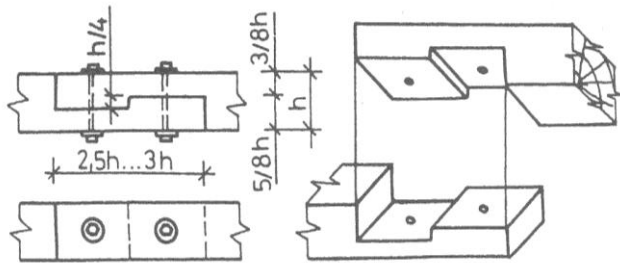
merőleges illesztésű, egyszerű, teljes rálapolás (gerendakeresztelés)

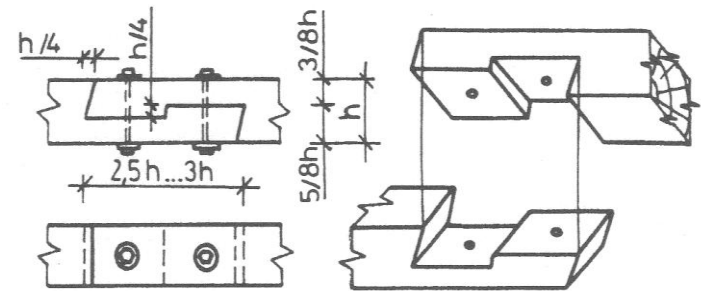
egyszerű saroklapolás

Faszerkezetek kapcsolatai

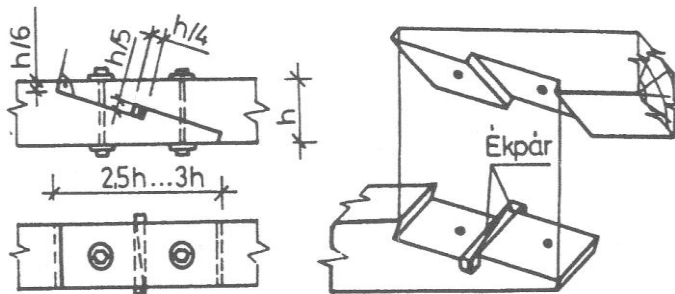
- **FOGAS LAPOLÁS:** olyan kötés, amelynél a csatlakozó gerendákban működő nyomóerőt az ütközőrészek, a húzóerőt részben a fakötés, részben a kötőelemek veszik fel

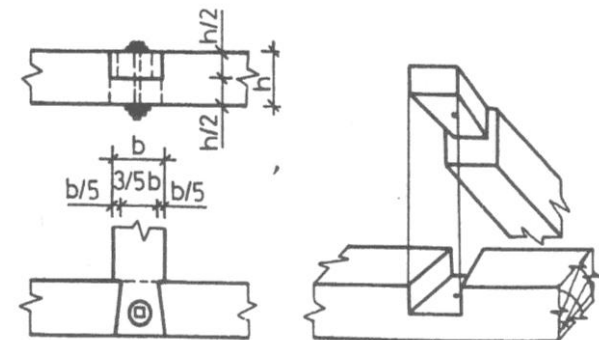
egyenes fogas rálapolás, egyenes ütközéssel

egyenes fogas rálapolás, ferde ütközéssel

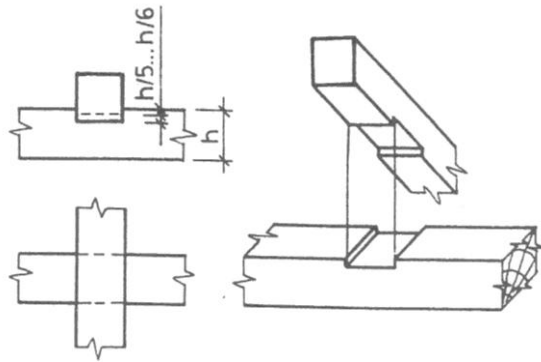
ferde fogas rálapolás, ferde ütközéssel, ékpárral

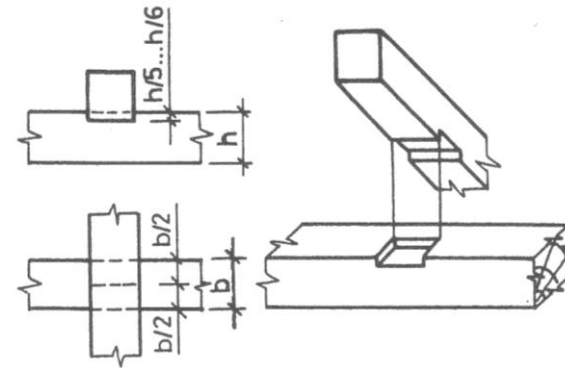
fecskefarkú bekötő rálapolás

Faszerkezetek kapcsolatai

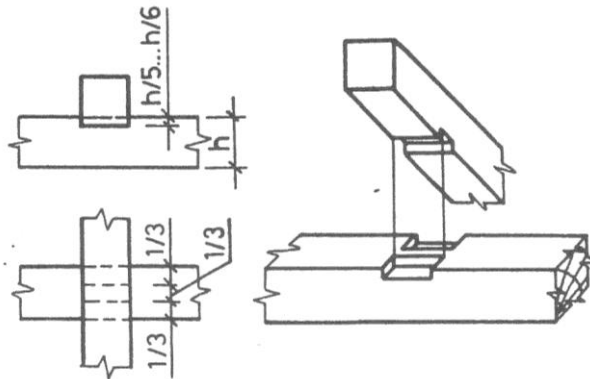
- **ROVÁS:** egymással párhuzamos síkban fekvő gerendák merőleges vagy ferde szögű találkozásának fakötése

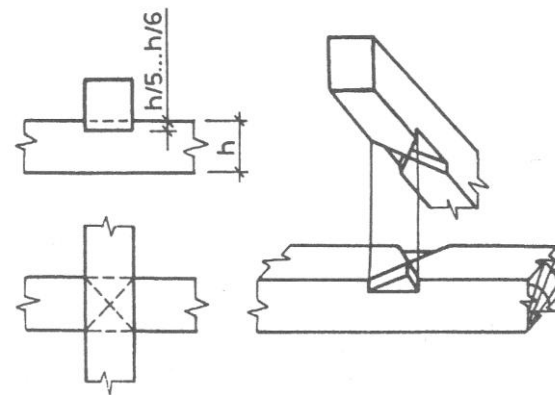
egyszerű rovás teljes felületen

egyszerű rovás fél felületen

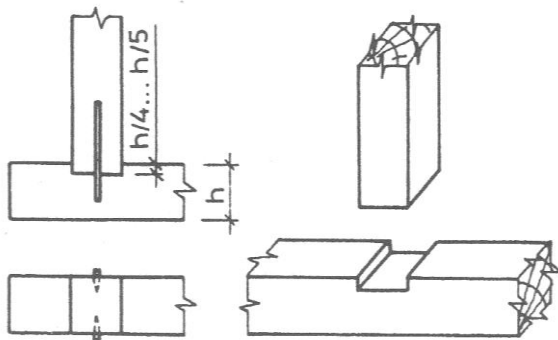
kettős rovás

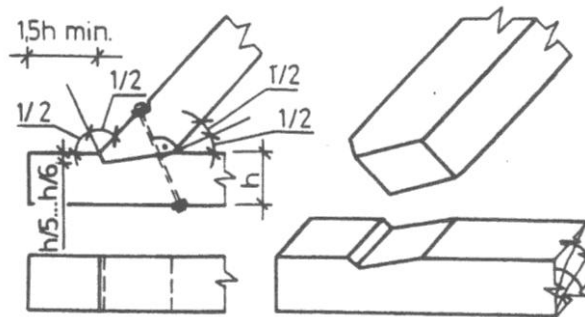
keresztrovás

Faszerkezetek kapcsolatai

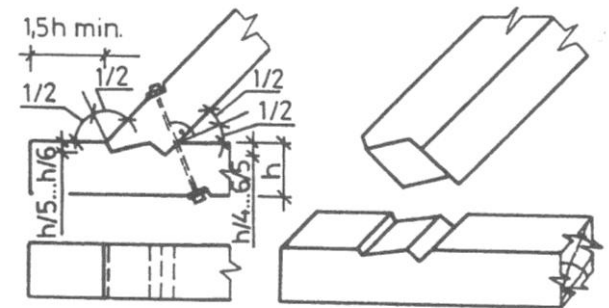
- BEERESZTÉS:** az azonos síkban fekvő – egymásra merőleges vagy ferde helyzetű – gerendák közötti nyomóerő felvételére szolgáló fakötés

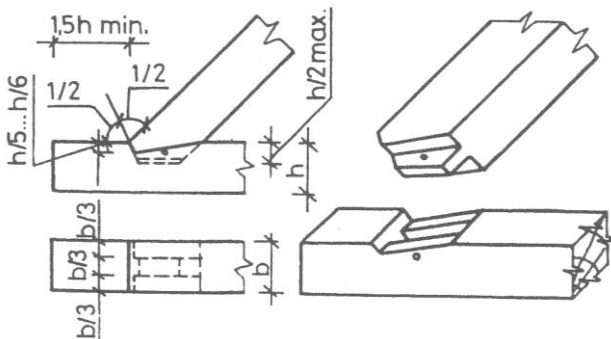
egyenes beeresztés

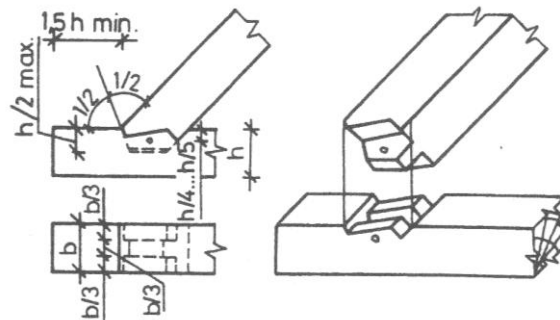
ferde beeresztés

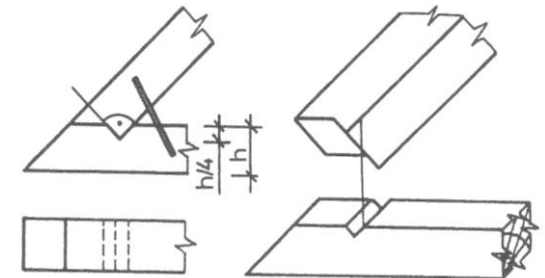
ferde kettős beeresztés

ferde csapos beeresztés

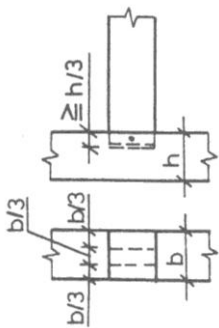
ferde csapos kettős beeresztés

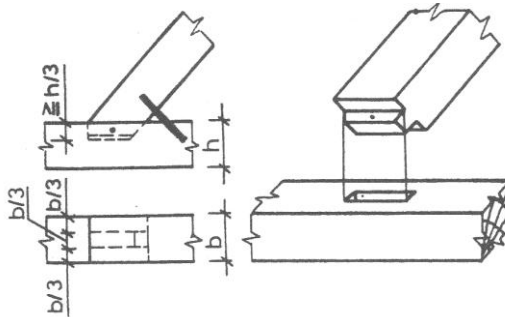
ferde csonka beeresztés

Faszerkezetek kapcsolatai

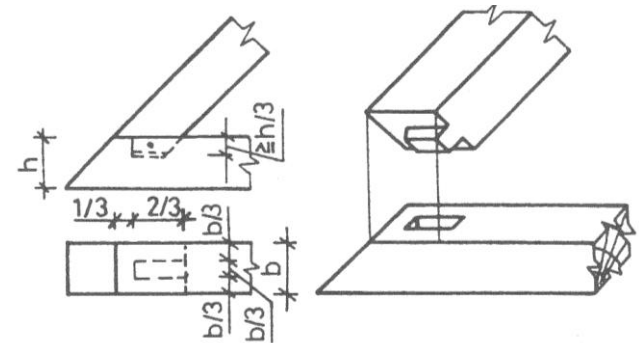
- CSAPOZÁS: az egymásra merőleges vagy ferde helyzetű gerendák kötése, amelyben az oldalirányú elmozdulást a csap akadályozza meg

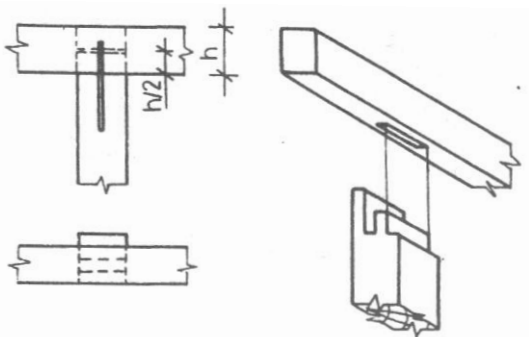
egyenes csap

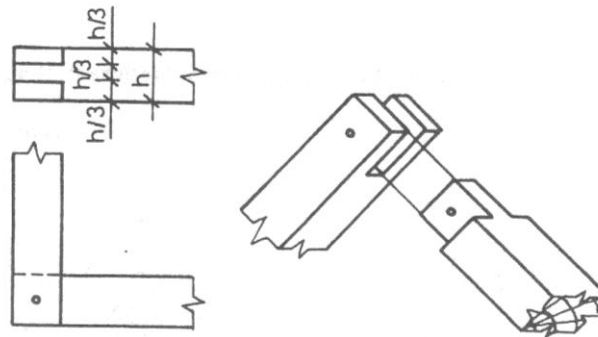
ferde csap

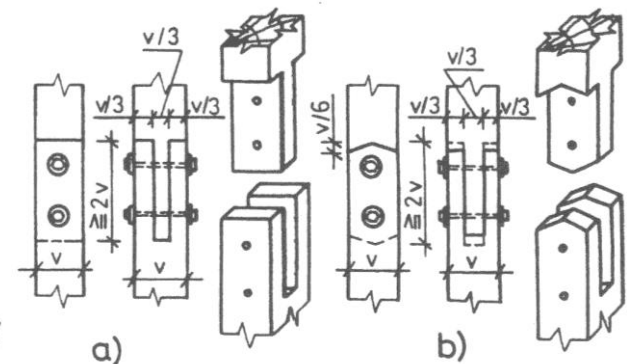
ferde csonka csap

vállcsap

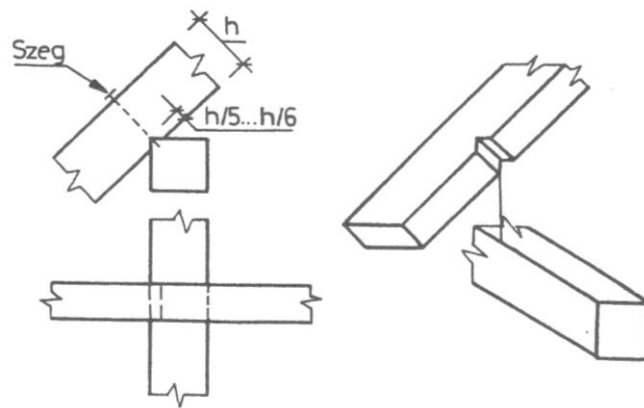
ollós csap

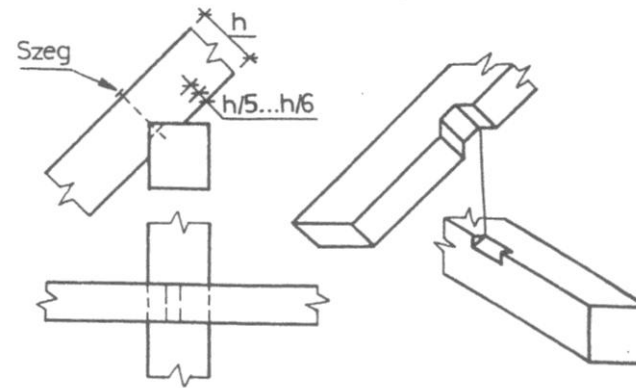
oszlopok toldása ollós csappal
egyenes ütközéssel (a)
és tompa-ékütközéssel (b)

Faszerkezetek kapcsolatai

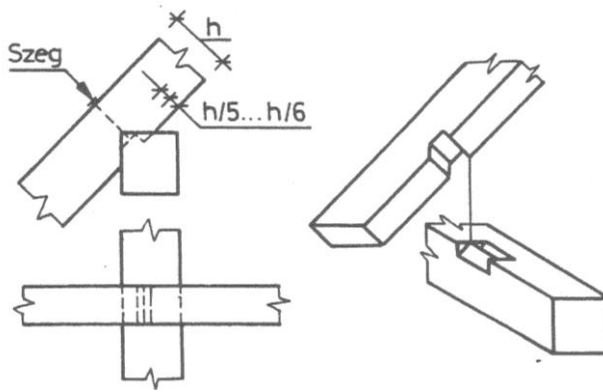
- **HORGOLÁS:** egymást keresztező ferde vagy vízszintes helyzetű gerendák kapcsolata

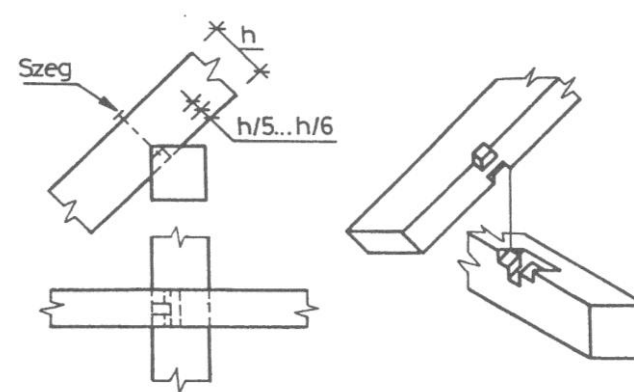
egyszerű horgolás

egyszerű horgolás éltompítással

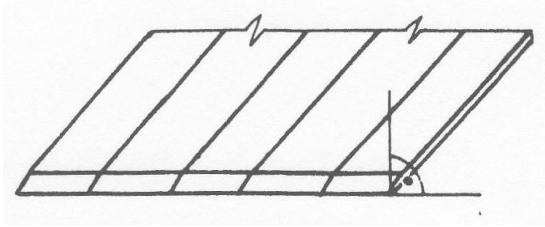
fészkes horgolás

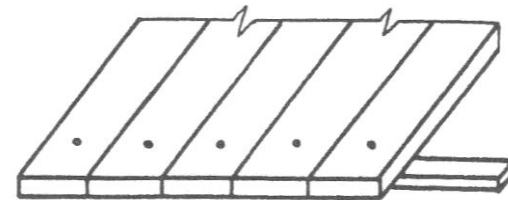
csapos fészkes horgolás

Faszerkezetek kapcsolatai

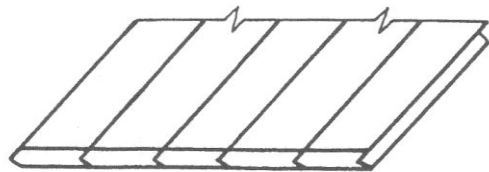
- **SZÉLESÍTÉS:** az egymás mellé helyezett deszkák, pallók együttdolgozását szolgáló kapcsolat

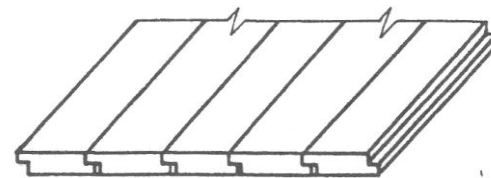
ferde illesztésű, ragasztott szélesítés

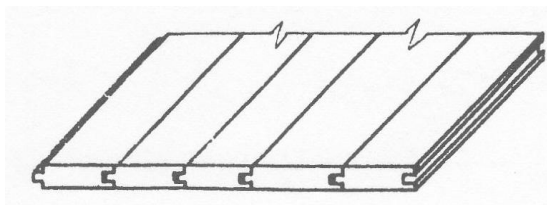
hevederes szélesítés

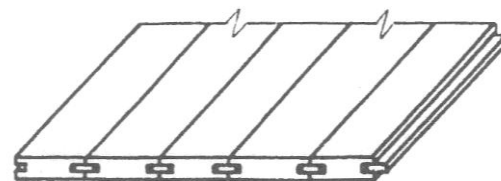
szélesítés kettős ferde bemetszéssel

félhoronyeresztékes ragasztott szélesítés

horonyeresztékes szélesítés

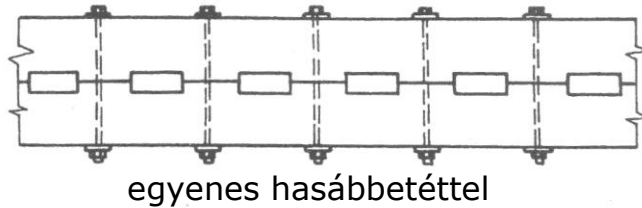

horonyléces szélesítés

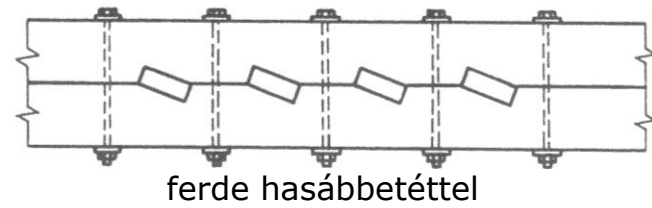
Faszerkezetek kapcsolatai

- BETÉTES KAPCSOLAT:** olyan kapcsolat, amelynél a csatlakozó faszerkezeti elemekben fellépő erőket meghatározott számú, anyagú, alakú, felületű – ált. fűzőcsavarokkal rögzített-
betétek közvetítik

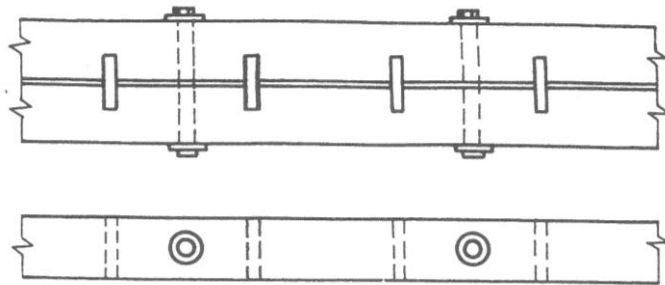
hasábbetétes
kapcsolat

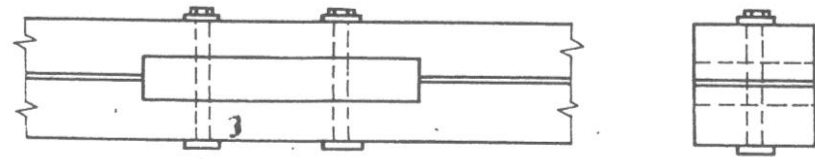
egyenes hasábbetéttel

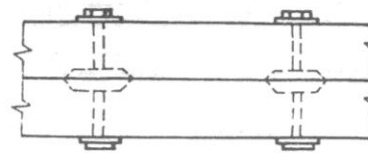
ferde hasábbetéttel

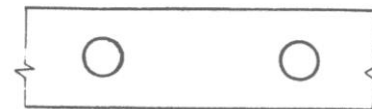
lapbetétes kapcsolat

tuskóbetétes kapcsolat

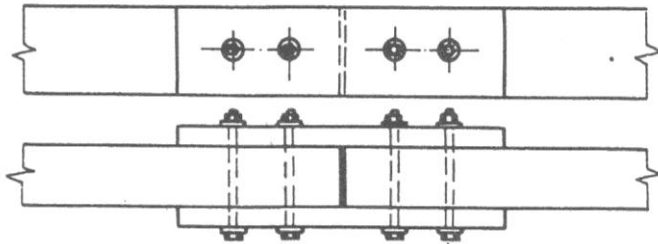

fatárcsabetétes kapcsolat

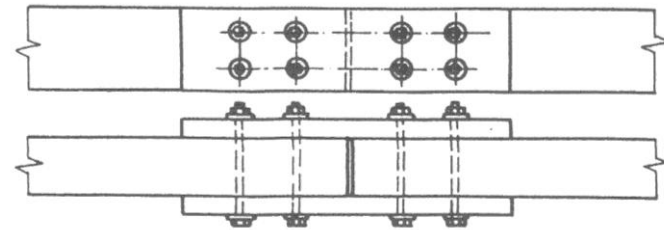

Faszerkezetek kapcsolatai

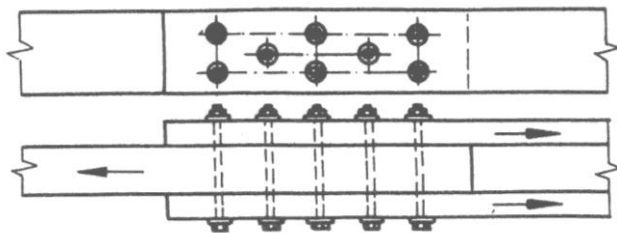
- CSAVAROSZOTT KAPCSOLAT: olyan kapcsolat, amelynél a csatlakozó faszerkezeti elemekben fellépő erőket méretezett számú és keresztmetszetű, alátétes anyás csavarok veszik fel

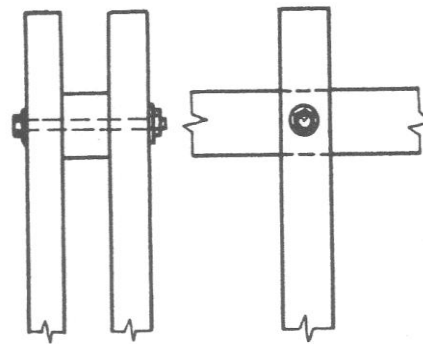
egysoros csavarozású hevederes kapcsolat

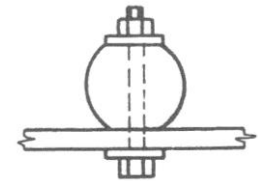
kétsoros csavarozású hevederes kapcsolat

háromsoros csavarozású kapcsolat

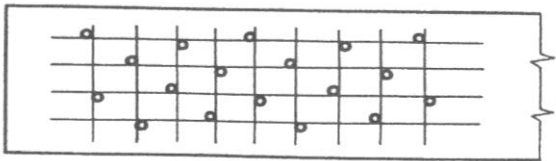
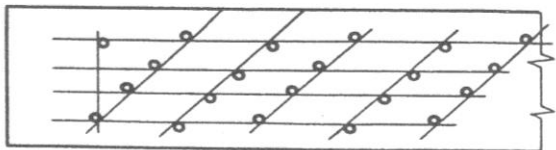
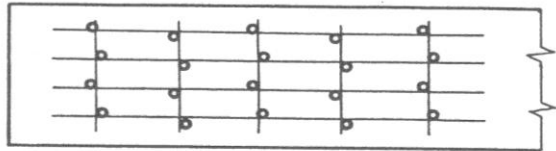
egymást keresztező fák csavarozott kapcsolata

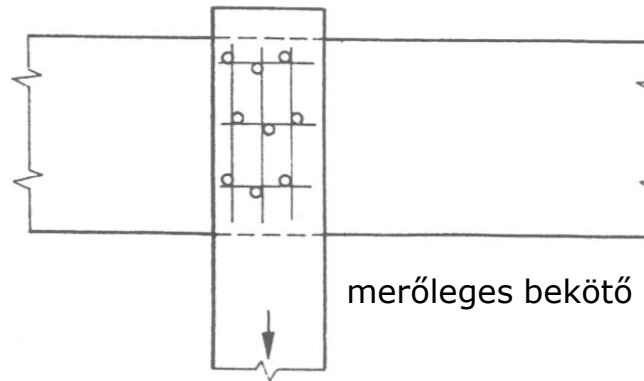
gömbfa és palló kapcsolata

Faszerkezetek kapcsolatai

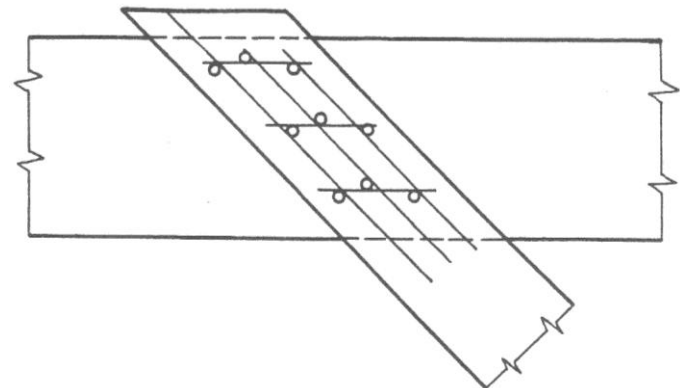
- **SZEGEZETT KAPCSOLAT:** olyan kapcsolat, amelynél a csatlakozó faszerkezeti elemekben fellépő erőket méretezett számú és keresztmetszetű, az erőhatások irányára merőleges, előírás szerint elrendezett szegek veszik fel

egyenes, ferde és eltolt vonalú szegezés

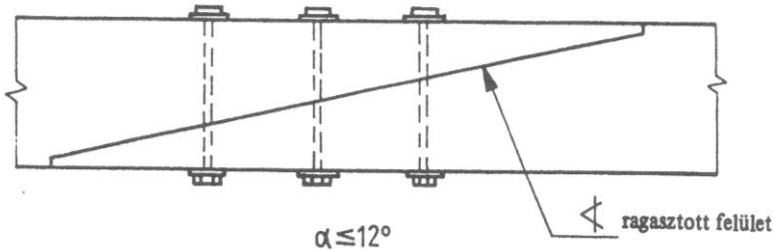
merőleges bekötő szegezett kapcsolat

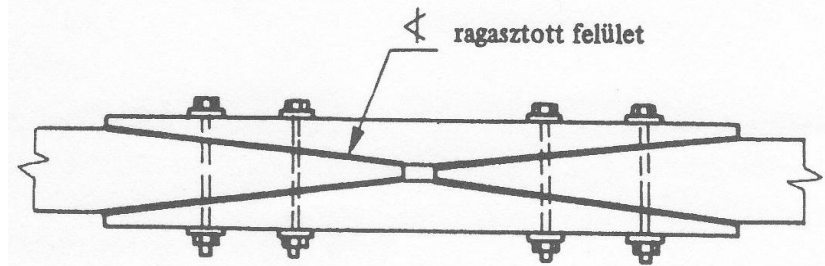
ferdén bekötő szegezett kapcsolat

Faszerkezetek kapcsolatai

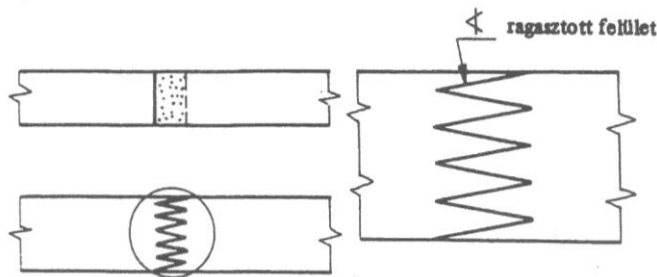
- **RAGASZTOTT KAPCSOLAT:** olyan kapcsolat, amelynél a csatlakozó faszerkezeti elemekben fellépő erőket méretezett nagyságú, ragasztóanyaggal összekötött, pontosan illeszkedő csatlakozó felület veszi fel

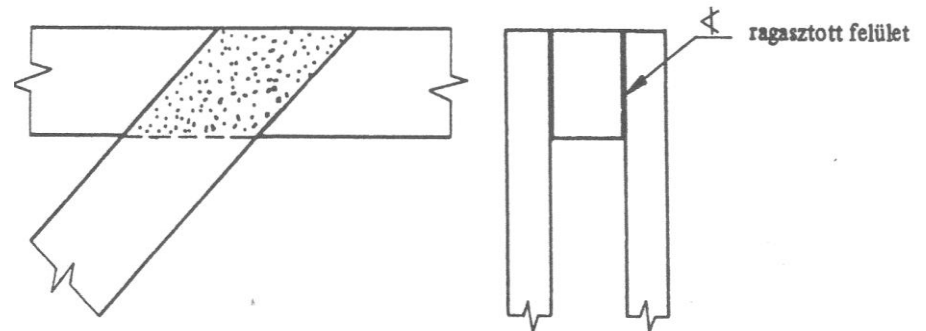
ferde laplóással ragasztott kapcsolat

ferde hevederes ragasztott kapcsolat

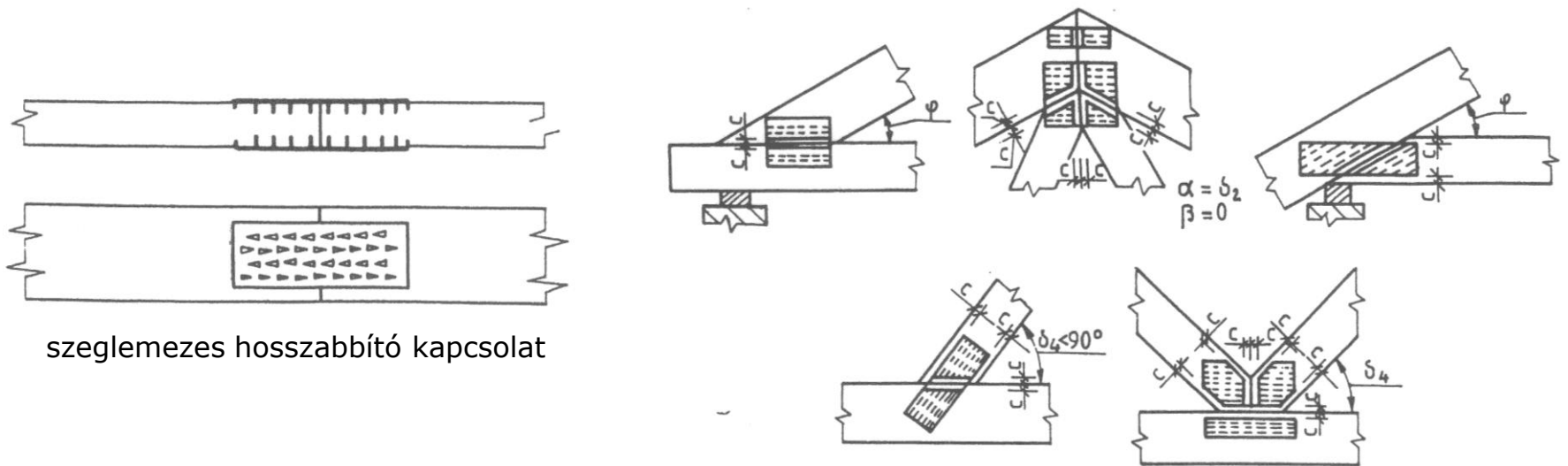
ékfogazott ragasztott kapcsolat

ferde, ragasztott bekötésű kapcsolat

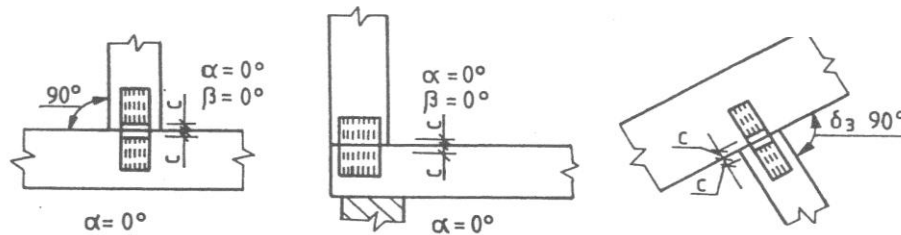
Faszerkezetek kapcsolatai

- **SZEGLEMEZES KAPCSOLAT:** olyan kapcsolat, amelynél a csatlakozó faszerkezeti elemekben fellépő erőket méretezett, a csatlakozó elemekbe kétoldalt bepréselt, szeglemezek veszik fel

szeglemezes hosszabbító kapcsolat

szeglemezes, ferdén bekötő kapcsolat

szeglemezes merőleges bekötő kapcsolat

Faszerkezetek kapcsolatai

▪ RÖGZÍTŐELEMEK:

normál ácskapocs

fordított ácskapocs

hármás ácskapocs

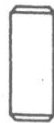
▪ KAPCSOLÓELEMEK:

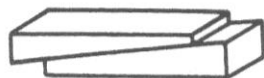
keményfa szeg

csapszeg

fahenger betét

keményfa ék

sodrony-fejű

bognár-fejű

cigány-szeg

csavar-szeg

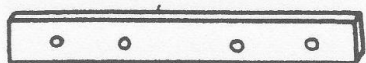
süllyesztett fejű facsavar

4 v. 6lap-fejű

tüskehenger

acélbetét

gyűrűbetétek

